

Nr 2*Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.*

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskningen av militieombudsmannens ämbetsförvaltning ha båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående militieombudsmansämbetets förvaltning under år 1961.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diarium, vilka år 1961 förts i nämnda expedition, dels protokoll över militieombudsmannens inspektioner under året, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte ha på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet till handa.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen erinras till en början om att militieombudsmannen Erik Anton Wilhelmsson den 13 februari 1961 avsade sig uppdraget att vara riksdagens militieombudsman räknat från det med anledning av avsägelsen nytt val ägde rum samt att den 21 mars 1961 utsågs, häradsövdingen Karl Hugo Henkow till militieombudsman och hovrättsrådet Gunnar Thyresson till dennes ställföreträdare.

Wilhelmsson begagnade sig av semester under tiden från och med den 13 februari till och med den 19 mars 1961. Henkow har åtnjutit semester under tiden den 10 juli—den 11 augusti och den 7—den 10 november 1961. Jämlikt 24 § första stycket i instruktionen för riksdagens ombudsmän har militieombudsmansämbetet föreståts, under förstnämnda tid av Henkow i egenskap av ställföreträdare för militieombudsmannen och i övrigt av den för Henkow utsedde ställföreträdaren Thyresson. Med stöd av 24 § andra stycket i instruktionen uppdrog Wilhelmsson åt Henkow att den 24 januari och den 20 mars 1961 handlägga vissa till honom överlämnade ärenden, varjämte Henkow, enär arbetets behöriga gång det krävt, uppdragit åt Thyresson att under tiden den 5—den 17 juni, den 18 september—den 14 oktober samt den 11—den 15 november 1961 handlägga vissa till honom överlämnade ärenden.

En inspektionsresa har av Wilhelmsson företagits till Västernorrlands län. Henkow har företagit inspektionsresor till Norrbottens, Stockholms, Blekinge, Västerbottens, Västernorrlands och Gävleborgs län, varjämte han för inspektion besökt vissa militära enheter i Stockholm med omnejd.

Under tid då Henkow åtnjutit ledighet har tjänsteförrättande militieom-

budsmannen Thyresson företagit inspektionsresor till Älvsborgs samt Göteborgs och Bohus län.

Vid inspektionerna av truppförband och andra militära enheter har uppmärksamhet särskilt ägnats rättsvärden därstädes, expeditionstjänsten, beskaffenheten och värden av byggnader med tillhörande anordningar och deras lämplighet för avsett ändamål, förläggningsförhållanden, mathållning, sjukvård, personalvårdsverksamhet, värden av intendentur- och tygmateriel, anordningar i samband med förekommande verkstadsdrift samt planläggningen av verksskydd. Besök ha avlagts i militärhäktena vid förbanden. Granskningen av de judiciella handlingarna har omfattat disciplinmålsprotokoll, tillrättavisningsförteckningar och andra handlingar som ha avseende å den militära straff- och processlagstiftningen samt därtill anknytande föreskrifter. Vid besök å militärsjukhusen ha sjukredovisningshandlingarna granskats. Granskning har vid inspektionerna tillika skett av handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom av räkenskaper för marketenterier, varjämte förskottsmedel inventerats, kontroll företagits angående bevakning av utestående fordringar och införselräkenskaper granskats. Vidare ha å mobiliseringsavdelningar och inskrivningsexpeditioner granskats där förvarade personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar.

Besöken hos domstolar och åklagarmyndigheter ha avsett inspektion av handläggningen av militära mål. Därvid har bland annat undersökts i vad mån kravet på skyndsamhet vid behandling av målen beaktats.

Vid inspektionerna har militieombudsmannen i regel biträts av byråcheferna vid militieombudsmansexpeditionen. Därjämte ha vid inspektionerna anlåtats en intendentur- och en tygsakkunnig officer samt för granskning av personalredovisnings- och mobiliseringshandlingar en härutinnan sakkunnig officer.

Över de under år 1961 handlagda ärendena lämnas i ämbetsbeträttelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1961 års riksdag utvisar kvarstodo vid början av år 1961 från år 1960 balanserade ärenden till ett antal av	78
Under år 1961 ha tillkommit ärenden till följande antal:	
enligt allmänna diariet	632
enligt hemliga diariet därutöver	67
Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1961, har alltså utgjort	777
De ärenden, som tillkommit under år 1961, ha utgjorts av:	
ärenden inkomna från myndighet	21
ärenden uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda	72
ärenden uppkomna vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning	593

ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.	13
	<hr/> Summa 699

Av de från år 1960 balanserade 78 ärendena hade 5 ärenden inkommit från myndighet, 29 ärenden uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda samt 41 ärenden uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning. Tre ärenden tillhörde gruppen »militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m.».

Till behandling under år 1961 ha alltså förelegat 26 ärenden som inkommit från myndighet, 101 ärenden som uppkommit genom klagomål eller andra framställningar från enskilda, 634 ärenden som uppkommit vid inspektioner eller eljest i samband med militieombudsmannen åliggande granskning samt 16 ärenden berörande militieombudsmansämbetets organisation och förvaltning m. m., tillhoppa 777 ärenden.

Av dessa 777 ärenden ha	
till annan myndighet överlämnats	0
utan åtgärd avskrivits	7
på grund av återkallelse avskrivits	0
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	165
på grund av att klagande erhållit gottgörelse eller rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	99
föranlett åtal (varav 3 icke avslutats)	6
föranlett åtgärd för disciplinär bestraffning	0
föranlett erinran om begånget fel eller annat påpekande	220
föranlett framställning eller yttrande till Konungen eller annan myndighet (varav 4 icke avslutats)	7
föranlett annan åtgärd	167
och voro vid 1961 års utgång	
under utredning	84
på prövning beroende (förutom ovannämnda 3 + 4 icke avslutade ärenden)	22
	<hr/> Summa 777

Av hela antalet under år 1961 till behandling föreliggande ärenden (777) ha sålunda under året slutbehandlats 664 och till år 1962 balanserats 113.

Av åtalen, avseende sammanlagt nio personer,	
var vid 1961 års början ännu icke slutligt avgjort	1
tilkommo under år 1961	8
	<hr/> Summa 9

Av dessa åtal

blevo under år 1961 slutligt avgjorda	4
voro vid 1961 års utgång ännu icke slutligt avgjorda	5
	Summa 9»

Förutom en sammanställning över ärenden uppkomna genom klagomål eller andra framställningar från enskilda upptager ämbetsberättelsen såsom bilagor:

- redogörelse för åtal,
- redogörelse för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning,
- redogörelse för framställning till Konungen samt
- redogörelse för yttranden till Konungen och departementschef.

I redogörelsen för vissa ärenden, som icke föranlett åtal eller åtgärd för disciplinär bestraffning, ha i huvudsak medtagits sådana ärenden vilka på grund av de däri föreliggande spörsmålen ansetts ha intresse utöver de enskilda fallen.

Det sakregister, som var fogat vid den till 1961 års riksdag avgivna ämbetsberättelsen, har nu utökats till att avse jämväl de ärenden för vilka redogjorts i innevarande års berättelse.

Utskottet. Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehaft, har icke någon anledning till anmärkning förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen anmäler.

Stockholm den 30 januari 1962

På första lagutskottets vägnar:

INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Nyström, Erik Svedberg, fröken Mattson, herrar Ferdinand Nilsson och Alexanderson;

från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Boman, herrar Östrand, Johansson i Dockered, Haglund och Martinsson.